

Gentleman in slavernij

door Ko van Geemert

Janny de Heer (1955) debuteerde in 1999 met *Landskinderen van Curaçao. Historische verhalen*. Voor dit boek, *Gentleman in slavernij*, deed zij uitgebreid historisch onderzoek in Suriname, Nederland en Duitsland

Hoofdpersoon is Johann Dieterich Horst, een jongeman uit een welgestelde Duitse familie, die in 1827 zijn geluk zoekt in Suriname. In de loop der jaren klimt hij op tot administrateur op diverse plantages. Als hij zeker weet dat hij in Suriname wil blijven, koopt hij zelf plantages. Het liefst zou hij de slaven willen behandelen zoals hij vroeger thuis op het landgoed van zijn vader geleerd heeft met het personeel om te gaan. Speciaal voelt hij zich betrokken bij het lot van de slavine Candasia en haar kinderen. Horst krijgt een zoon met haar, maar trouwt met haar dochter.

In het Woord Vooraf schrijft De Heer: 'De levensloop van Johan Dieterich Horst is bijzonder en avontuurlijk geweest maar het is vooral de tijd waarin hij leefde die zijn geschiedenis interessant maakt. Hoe was het om in die maatschappij waarin slavernij een feit was te leven (te werken, te leren, te wonen)? En vooral hoe ging je om met de mensen uit de verschillende bevolkingsklassen? Hoe hield je je staande in een milieu waarin het alleen in het geniep werd geaccepteerd dat blanke mannen en zwarte vrouwen samen kinderen kregen en het andersom, zwarte man blanke vrouw, al helemaal niet werd getolereerd. Hoe stichtte je een gezin in die samenleving? Hoe konden vriendschappen bloeien terwijl er zoveel wetgeving tussenstond?'

Elk hoofdstuk begint met een korte informatieve tekst over de ontwikkelingen van de slavernij in Suriname, achterin het boek is een foto van de hoofdpersonen geplaatst, samen met een stamboom en een bronnenlijst. Het zou helemaal mooi zijn geweest wanneer er ook een plattegrondje zou zijn afgedrukt van de in het boek genoemde plantages, waardoor je de reizen van Horst beter had kunnen volgen.

In het nawoord lees je hoe het de hoofdpersonen vergaan is; het maakt nieuwsgierig naar de levens van de nakomelingen!

Gentleman in slavernij is hier en daar wat wijdloepig en De Heer vervalt wel eens in herhalingen, maar voor degene die van familieromans houdt, is het een

heerlijk boek om te lezen. Het zou wel eens kunnen dat dit boek meer geapprecieerd wordt door vrouwen dan door mannen: het hoofdpersonage is weliswaar een man, maar de levens van de vrouwen worden, wellicht niet onbegrijpelijk, door de schrijfster wat meer uitgewerkt.

Natuurlijk dringt zich de vergelijking met Cynthia McLeod op. Gemeen hebben ze zeker het doorzettingsvermogen om grondige research te verrichten. Ik ben geneigd Janny de Heer te verkiezen boven Cynthia McLeod als het op stijl aankomt.

Het motto van dit boek is: 'ik had me het pak van de christenen aangemeten / maar het zat zo slap aan het lichaam van een neger', van de dichter Jozef Slagveer, in 1982 vermoord. Toen was Johann Dieterich Horst al 150 jaar dood.

****

Janny de Heer, *Gentleman in slavernij*

Uitgeverij In de Knipscheer, ISBN 978 90 6265 832 9 NUR 301

330 pagina's, € 24,50

Bron: *Parbode*, februari 2014, jaargang 8 nr. 94